

Brussel, 7.12.2015
COM(2015) 599 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

Het Europees Programma voor de veiligheid van de luchtvaart

1. DE MEDEDELING VAN DE COMMISSIE VAN 2011

In haar mededeling van 2011 betreffende "*het opzetten van een systeem voor het beheer van de luchtvaartveiligheid in Europa*"¹ heeft de Commissie een overzicht gegeven van de veiligheidsuitdagingen waar de Unie en de lidstaten mee kampen en gepleit voor een proactieve benadering op basis van feitelijke analyses. In de mededeling werden ook een aantal praktische maatregelen naar voren geschoven om die uitdagingen aan te pakken.

Een aantal van die maatregelen zijn de jongste jaren uitgevoerd, met name door de vaststelling van Verordening (EU) nr. 376/2014 inzake het melden, onderzoeken en opvolgen van voorvallen in de burgerluchtvaart². Het voorstel van de Commissie voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake gemeenschappelijke regels op het gebied van burgerluchtvaart en tot oprichting van een Agentschap van de Europese Unie voor de veiligheid van de luchtvaart, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad (COM (2015) 613) is een volgende stap in de uitvoering van de maatregelen die de Commissie in 2011 in haar mededeling heeft voorgesteld om in de Europese burgerluchtvaart een hoog uniform veiligheidsniveau tot stand te brengen en in stand te houden, gekoppeld aan strenge normen inzake milieubescherming.

De mededeling van de Commissie "*het opzetten van een systeem voor het beheer van de luchtvaartveiligheid in Europa*" ging vergezeld van een beschrijving van het Europees programma inzake luchtvaartveiligheid³.

2. DE 1STE EDITIE VAN HET EUROPEES PROGRAMMADOCUMENT INZAKE LUCHTVAARTVEILIGHEID

Het Europees programma voor de veiligheid van de luchtvaart⁴ bestaat uit een geïntegreerde reeks EU-verordeningen, samen met de activiteiten en processen voor het gezamenlijk beheer van de veiligheid van de burgerluchtvaart op Europees niveau. Het is geen activiteitenprogramma maar eerder de EU-tegenhanger van het State Safety Programme dat is beschreven in bijlage 19 bij het Verdrag van Chicago.

In het Europees programmadocument inzake luchtvaartveiligheid wordt uitgelegd hoe de veiligheid in de EU en haar lidstaten wordt beheerd en wordt een overzicht gegeven van het beleid, de maatregelen en acties van de Unie.

Hoewel er soms vooruit wordt geblikt (de tenuitvoerlegging van sommige activiteiten of regels is nog niet afgerond), is dit document niet bedoeld als een routekaart voor de toekomst. Het programmadocument biedt een beknopt overzicht van alle regels en processen die op een

¹ Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement: het opzetten van een systeem voor het beheer van de luchtvaartveiligheid in Europa (COM(2011) 670 final).

² Verordening (EU) nr. 376/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 inzake het melden, onderzoeken en opvolgen van voorvallen in de burgerluchtvaart en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 996/2010 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2003/42/EG van het Europees Parlement en de Raad en de Verordeningen (EG) nr. 1321/2007 en (EG) nr. 1330/2007 van de Commissie (Voor de EER relevante tekst), PB L 122 van 24.4.2014, blz. 18.

³ The European Aviation Safety Programme, SEC/2011/1261 final.

⁴ Als gedefinieerd in artikel 2, lid 17, van Verordening (EU) nr. 376/2014 inzake het melden, onderzoeken en opvolgen van voorvallen in de burgerluchtvaart.

geïntegreerde manier bijdragen tot de preventie van ongevallen en tot de veiligheid van de luchtvaart in de Unie.

Het Europees programmadocument inzake luchtvaartveiligheid vormt een aanvulling op de programmadocumenten van de lidstaten en is niet bedoeld om deze te vervangen. Aangezien talrijke voorschriften en activiteiten inzake luchtvaartveiligheid tegenwoordig op EU-niveau worden gecoördineerd, moeten de lidstaten in hun programmadocumenten inzake luchtvaartveiligheid verwijzen naar het Europees programmadocument om een volledig beeld te schetsen van het beleid inzake luchtvaartveiligheid op hun grondgebied overeenkomstig de verplichtingen van het Verdrag van Chicago. De EU heeft wetgeving vastgesteld over heel wat aspecten van de luchtvaartveiligheid. Een beschrijving van het luchtvaartveiligheidsbeleid van de lidstaten zonder verwijzing naar de EU-dimensie zou dan ook onvolledig zijn.

Bovendien zijn een aantal verantwoordelijkheden van de staten op grond van het Verdrag van Chicago overgedragen naar de Unie. In het Europees programmadocument inzake luchtvaartveiligheid wordt toegelicht hoe de EU haar uit deze overdracht van bevoegdheden voortvloeiende internationale verplichtingen nakomt.

Door te beschrijven welke procedures op EU-niveau worden toegepast voor het gezamenlijk veiligheidsbeheer en met name hoe de Europese Commissie, de lidstaten en het EASA samenwerken om onveilige situaties op te sporen en veiligheidsrisico's te beperken, draagt het Europees programmadocument bij tot een duidelijke kijk op de verantwoordelijkheden voor de veiligheid in de EU en maakt het duidelijk hoe de EU de gewenste veiligheidsprestaties kan bereiken en handhaven. Het waarborgt ook de transparantie voor alle belanghebbenden op het gebied van veiligheid.

Het Europees programmadocument inzake luchtvaartveiligheid is afgestemd op de vorm en structuur van de beschrijving van een State Safety Programme als uiteengezet in bijlage 19 van het Verdrag van Chicago.

- Het eerste deel van het document beschrijft het Europees veiligheidsbeleid en de doelstellingen daarvan. Het bevat een beschrijving van de Europese regelgeving inzake de luchtvaart en een toelichting over de verdeling van de bevoegdheden tussen de lidstaten en de verschillende actoren op EU-niveau. Ten slotte wordt toegelicht welke mechanismen er bestaan om de EU-regelgeving te handhaven.
- Het tweede deel zoomt in op het Europees beheer van veiligheidsrisico's. Na een beschrijving van de voor de lidstaten en de sector geldende eisen inzake veiligheidsbeheer wordt uitgelegd hoe veiligheidsrisico's collectief worden beoordeeld en beperkt.
- Het derde deel focust op de Europese dimensie van veiligheidsborging en vooral op de manier waarop het veiligheidstoezicht in de EU en de lidstaten wordt uitgeoefend.
- Het vierde deel bevat een overzicht van de Europese activiteiten op het gebied van bewustmaking inzake veiligheid, waaronder opleiding en internationale samenwerking.

3. EEN DYNAMISCH EUROPEES PROGRAMMA VOOR DE VEILIGHEID VAN DE LUCHTVAART

Om ervoor te zorgen dat het programma effectief blijft om ongevallen te voorkomen en risico's te beperken moet het veiligheidsbeheer voortdurend worden afgestemd op de

veranderingen in de luchtvaartmarkt, technologische ontwikkelingen en de opkomst van nieuwe veiligheidsrisico's. Daarom moet het Europees programmadocument regelmatig worden geactualiseerd in het licht van die veranderingen. In haar mededeling van 2011 (maatregel 8) heeft de Commissie erkend dat zij dit document op regelmatige basis moet bijwerken.

Sinds de publicatie van de 1ste editie van het Europees programmadocument inzake luchtvaartveiligheid in 2011 heeft de EU-regelgeving verschillende wijzigingen ondergaan. Voorbeelden van regelgeving die sinds 2011 is gewijzigd zijn de nieuwe regels inzake vliegtijdbeperkingen, exploitanten uit derde landen, vluchttuitvoeringen, ATM/ANS, luchtvaarterreinen en het melden, onderzoeken en opvolgen van voorvallen.

Naast de ontwikkeling van het regelgevingskader, zijn ook andere aspecten van het veiligheidsbeheer veranderd, bijvoorbeeld de activiteiten van het EASA in het kader van normalisatie-inspecties. Bovendien zet Europa sinds de herstructurering van het EASA in 2014 sterker in op bewustmaking op het gebied van veiligheid.

Het Europees Programma voor de veiligheid van de luchtvaart wordt aangevuld door het Europees plan voor luchtvaartveiligheid. Dat plan schetst de risico's die het luchtvaartsysteem in de Unie op dit moment bedreigen en stelt milderende maatregelen voor om die risico's aan te pakken. Terwijl het Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart tot dusver vooral binnen het EASA tot stand is gekomen, is de tijd rijp om ervoor te zorgen dat het een reële Europese dimensie en een breed draagvlak krijgt en dat de lidstaten en de sector er nauwer bij worden betrokken. Om die reden is het proces voor de ontwikkeling en vaststelling van het Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart herzien om rekening te kunnen houden met de ervaringen uit de eerste uitvoeringscycli. Aangezien het Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart een essentieel onderdeel is van het veiligheidsbeheersysteem op EU-niveau, is de Commissie van oordeel dat de procedure voor de ontwikkeling, vaststelling en bijwerking van dat plan nauwkeuriger moet worden beschreven in het Europees programmadocument inzake luchtvaartveiligheid.

De relevantie en effectiviteit van de regels, activiteiten en processen die deel uitmaken van het Europees programma voor de veiligheid van de luchtvaart moeten worden gemonitord. De monitoring van de veiligheidsprestatie moet gebeuren aan de hand van indicatoren, zoals de inachtneming van de regels, de frequentie van veiligheidsvoorvallen, het aantal ongevallen of slachtoffers, en de maturiteit van het veiligheidsbeheersysteem.

Deze indicatoren worden door de landen gebruikt om het aanvaardbaar nationaal veiligheidsprestatieniveau te bepalen als vereist door de ICAO en geven weer welk minimumniveau een land moet bereiken op het gebied van veiligheidsprestaties in de burgerluchtvaart. Dat niveau wordt bepaald in het kader van de State Safety Programmes.

In het Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart kan voor de Unie een aanvaardbaar veiligheidsprestatieniveau worden gedefinieerd met het oog op een betere monitoring van de veiligheidsprestaties van het luchtvaartsysteem van de Unie en om te bepalen welke wijzigingen op de verschillende niveaus moeten worden aangebracht om dat niveau nog verder te verbeteren.

Als bijlage bij dit verslag gaat de tweede editie van het Europees programmadocument inzake luchtvaartveiligheid. In dat document zijn de hierboven genoemde wijzigingen opgenomen en is beschreven hoe de veiligheid van de luchtvaart op dit moment in de EU en de lidstaten wordt beheerd.